

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 173/21
V Lucemburku dne 6. října 2021

Rozsudek ve věci C-487/19
W. Ż. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu –
Jmenování)

Přeložení soudce bez jeho souhlasu k jinému soudu nebo z jednoho oddělení téhož soudu do druhého může narušit zásady neodvolatelnosti a nezávislosti soudců

Usnesení, jímž soud posledního stupně rozhodující samosoudcem odmítl opravný prostředek soudce přeloženého proti jeho vůli, musí být považováno za neplatné, pokud bylo jmenování tohoto samosoudce provedeno v jasném rozporu se základními pravidly týkajícími se vytvoření a fungování dotyčného soudního systému

Soudce W. Ż. byl v srpnu roku 2018 přeložen z oddělení Sądu Okręgowego (krajský soud) v K. (Polsko), kde působil do tohoto data, do jiného oddělení tohoto soudu. W. Ż. podal proti tomuto rozhodnutí stížnost ke Krajowe Radzie Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko; „KRS“), která svým usnesením ze dne 21. září 2018 řízení týkající se jeho stížnosti zastavila. Poté W. Ż. podal proti tomuto usnesení opravný prostředek k Sądu Najwyższemu (Nejvyšší soud, Polsko).

Zároveň s tímto opravným prostředkem podal W. Ż. návrh na vyloučení všech soudců Nejvyššího soudu zasedajících v Kolegiu pro mimořádnou kontrolu a veřejné záležitosti („CECPA“) tohoto soudu, které bylo v zásadě příslušné k rozhodnutí o uvedeném opravném prostředku, z projednávání jeho opravného prostředku. Tvrdil, že vzhledem ke způsobu, jakým byli členové tohoto kolegia jmenováni, neposkytují požadované záruky nezávislosti a nestrannosti.

V tomto ohledu W. Ż. zejména tvrdí, že návrh na jmenování do funkce soudců Nejvyššího soudu všech osob zasedajících v CECPA, jichž se týká návrh na vyloučení, byl obsažen v usnesení KRS ze dne 28. srpna 2018 č. 331/2018. Toto usnesení napadli v celém rozsahu žalobou u Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud, Polsko) jiní účastníci nominačního řízení, ve vztahu k nimž KRS nepředložila Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej (prezident Polské republiky; „prezident republiky“) návrh na jejich jmenování do funkce soudců Nejvyššího soudu. I přes tuto žalobu a odklad vykonatelnosti tohoto usnesení nařízený Nejvyšším správním soudem jmenoval prezident republiky některé z kandidátů uvedených v tomto usnesení do funkcí soudců tohoto kolegia.

Navzdory probíhajícím řízením prezident republiky následně dne 20. února 2019 na základě stejného usnesení č. 331/2018 jmenoval A. S. do funkce soudce Nejvyššího soudu zasedajícího v CECPA. Dne 8. března 2019, bezprostředně před zahájením jednání v Izbie Cywilnej (Občanskoprávní kolegium) Nejvyššího soudu, které bylo příslušné k rozhodnutí o výše uvedeném návrhu na vyloučení, CECPA, rozhodující samosoudcem A. S., jenž nedisponoval spisem ve věci a nevyslechl W. Ż., vydalo usnesení o odmítnutí opravného prostředku W. Ż. z důvodu jeho nepřipustnosti.

V tomto kontextu se Občanskoprávní kolegium Nejvyššího soudu obrátilo na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce.

Soudní dvůr ve svém dnešním rozsudku nejprve připomněl, že zásada účinné soudní ochrany práv, která jednotlivcům vyplývá z unijního práva, představuje obecnou zásadu unijního práva, která vychází z ústavních tradic společných členským státům, byla zakotvena v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod¹ a nyní je zakotvena v Listině základních práv

¹ Články 6 a 13.

Evropské unie (dále jen „Listina“)². Dále zdůrazňuje, že **polský obecný soud, jako je krajský soud, k němuž je W. Ż. přidělen jakožto soudce**, může rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování nebo výkladu unijního práva, a proto je jakožto „soud“ ve smyslu tohoto práva **součástí polského systému procesních prostředků v „oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu SEU**³. Aby takový soud mohl poskytovat účinnou soudní ochranu, **má zásadní význam zachování jeho nezávislosti**.

Podle názoru Soudního dvora **může přeložení soudce bez jeho souhlasu k jinému soudu nebo z jednoho oddělení téhož soudu do druhého potenciálně narušit zásady neodvolatelnosti a nezávislosti soudců**. Takové přeložení totiž může představovat prostředek kontroly obsahu soudních rozhodnutí, neboť může nejen ovlivnit rozsah kompetencí dotčených soudců a vyřizování jim svěřených věcí, ale také mít významné důsledky pro jejich život a kariéru, a mít tak podobné účinky jako kárné opatření. V této souvislosti Soudní dvůr upřesnil, že **požadavek nezávislosti soudců vyžaduje, aby režim použitelný na překládání soudců bez jejich souhlasu poskytoval, stejně jako pravidla v kárné oblasti, zejména záruky nezbytné k tomu, aby se zabránilo jakémukoli riziku ohrožení této nezávislosti přímým nebo nepřímým vnějším zásahem**. Je proto důležité, aby i v případech, kdy jsou taková opatření o přeložení bez souhlasu soudce stejně jako v kontextu projednávané věci přijímána předsedou soudu, k němuž dotýčný soudce náleží, mimo rámec kárného režimu platného pro soudce, mohla být tato opatření přijímána pouze na základě legitimních důvodů souvisejících zejména s rozdělením dostupných zdrojů za účelem zajištění řádného výkonu spravedlnosti, a aby taková rozhodnutí mohla být napadena u soudu postupem, který plně zaručuje práva zakotvená v Listině, zejména právo na obhajobu.

Konečně Soudní dvůr rozhodl o otázce, zda lze s ohledem na **okolnosti, za nichž byl A. S. jmenován**, tohoto soudce považovat za „nestranný a nezávislý soud, předem zřízený na základě zákona, ve smyslu unijního práva“. V tomto ohledu konstatuje, že tyto okolnosti⁴ **v souhrnu, s výhradou konečného posouzení vnitrostátním soudem, jsou takové povahy, že umožňují dojít k závěru, že jmenování dotyčného soudce bylo provedeno při zjevném porušení základních pravidel pro postup jmenování soudců Nejvyššího soudu**, který je nedílnou součástí vytvoření a fungování polského soudního systému. Dále s výhradou téhož mohou všechny tyto okolnosti vést vnitrostátní soud rovněž k závěru, že **podmínky, za nichž došlo ke jmenování dotyčného soudce, ohrozily integritu výsledku dosaženého v procesu jmenování tohoto soudce tím, že mohou vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti tohoto soudce ve vztahu k vnějším skutečnostem a o jeho neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům, a mohou tudíž vést k neexistenci zdání nezávislosti nebo nestrannosti uvedeného soudce, což může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti musí justice u jednotlivců vzbuzovat**.

Pokud předkládající soud dospěje k takovému závěru, bude pak nutné konstatovat, že podmínky, za nichž byl dotyčný soudce jmenován, brání v projednávaném případě tomu, aby jakožto samosoudce mohl představovat nestranný a nezávislý soud, předem zřízený na základě zákona, a aby v takovém složení rozhodl o přeložení soudce, který může stejně jako W. Ż. rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování a výkladu unijního práva, bez jeho souhlasu. V takovém případě by v souladu se zásadou přednosti unijního práva mělo být sporné usnesení o nepřípustnosti považováno za nicotné, aniž by tomu mohlo bránit jakékoli ustanovení vnitrostátního práva.

² Článek 47.

³ Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec.

⁴ Konkrétně skutečnost, že 1) jmenování dotyčného soudce do CECPA bylo provedeno v rozporu s pravomocným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu, kterým byl nařízen odklad vykonatelnosti usnesení KRS č. 331/2018, 2) toto jmenování bylo provedeno, aniž by se vyčkalo na rozsudek Soudního dvora ve věci A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Opravný prostředek), C-824/18 (viz též tisková zpráva č. 31/21), což narušilo účinnost systému předběžných otázek zavedeného článkem 267 SFEU; 3) nezávislost KRS, která dotýčnou osobu navrhla ke jmenování, vzbuzuje oprávněné pochybnosti; 4) ke jmenování a vydání předmětného usnesení o nepřípustnosti došlo ve stejnou dobu, kdy byl u Občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu podán návrh na vyloučení směřující proti všem soudcům původně jmenovaným do CECPA.

Soudní dvůr dospěl k závěru, že vnitrostátní soud, u něhož byl podán návrh na vyloučení v souvislosti s opravným prostředkem, kterým soudce vykonávající funkci u soudu, jenž může rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování a výkladu unijního práva, napadá rozhodnutí o svém přeložení bez jeho souhlasu, musí, pokud je takový důsledek nezbytný s ohledem na dotčenou procesní situaci za účelem zaručení přednosti unijního práva, považovat usnesení, kterým soud rozhodující v posledním stupni samosoudcem odmítl tento opravný prostředek, za nicotné, pokud je ze všech podmínek a okolností, za nichž probíhal proces jmenování tohoto samosoudce, zřejmé, že toto jmenování bylo provedeno v jasném rozporu se základními pravidly, která jsou nedílnou součástí zřízení a fungování dotčeného soudního systému, a že je ohrožena integrita výsledku tohoto procesu tím, že u jednotlivců vyvolává legitimní pochybnosti, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotčeného soudce, takže toto usnesení nelze považovat za vydané nestranným a nezávislým soudem, předem zřízeným na základě zákona.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku i jeho shrnutí se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki 📞 (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) 📞 (+32) 2 2964106